

HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA

Na temelju članka 28. Zakona o psihološkoj djelatnosti („Narodne novine“ broj 47/03.) i članka 8. i 17. Statuta Hrvatske psihološke komore Upravni odbor je na svojoj 52. sjednici od 25. studenog 2011. godine donio ove

STANDARDE RADA PSIHOLOGA U PODRUČJU MEDICINE RADA

I. UVOD

Psihologija rada, kao grana primijenjene psihologije, u temeljima svog proučavanja ima stalno pronalaženje mogućnosti usklađivanja odnosa između psihičkih karakteristika čovjeka i zahtjeva njegovog radnog mjesta, odnosno aktivnosti za koju se ocjenjuje njegova sposobnost. Sklad između zahtjeva čovjeka i zahtjeva rada možemo opisati kao “postizanje maksimuma proizvoda najbolje kvalitete u najkraćem vremenu s najmanjim utroškom energije i uz maksimalno zadovoljstvo”. Ovakav sklad nije lako postići zbog djelovanja tri skupine vrlo složenih faktora koji utječu na rad, a to su:

- karakteristike čovjeka,
- karakteristike rada i
- karakteristike radne okoline.

Psiholog u medicini rada obavlja dijagnostičku procjenu sposobnosti i osobina ličnosti kandidata kao neophodnih uvjeta za rad ili aktivnost (indikacija) ili zabrana, ograničenja, prepreka za obavljanje konkretnih poslova i aktivnosti prema konkretnom radnom riziku ili skupini rizika (kontraindikacija). U sklopu periodičnih pregleda prati eventualne promjene u psihofizičkom stanju radnika, a sve je veća intencija i preventivnog djelovanja.

Svaki doneseni nalaz, ocjena i mišljenje o radnoj sposobnosti i sposobnosti čovjeka uopće, osim stručnog ima i svoje specifično pravno i etičko značenje. Zato se na ovu djelatnost reflektiraju sve promjene u zakonskim propisima osiguranja i zaštite čovjeka, te pravilnicima koji određuju sadržaje i kriterije ocjena sposobnosti određenih skupina.

Članak 1.

Ciljevi utvrđivanja standarda rada psihologa u području medicine rada su sljedeći:

1. Definiranje poslove psihologa u području medicine rada;
2. Objedinjavanje psiholoških kriterija ocjena sposobnosti za pojedine vrste pregleda;
3. Osiguravanje pridržavanja uvjeta za psihologijske obrade propisanih Pravilnikom o psihodijagnostičkim sredstvima i Standardima psihologijskog testiranja;
4. Definiranje uvjete rada psihologa u medicini rada;
5. Osiguravanje poštivanja i redovnog praćenja eventualnih promjena svih pravilnika i uredbi koji reguliraju sadržaj i kriterije pregleda za pojedine ocjene sposobnosti;
6. Ujednačavanje kriterija ocjenjivanja psihičke sposobnosti kandidata u području medicine rada;
7. Definiranje jedinstvenog izgleda i sadržaja protokola za evidentiranje obrađenih klijenata;
8. Pridržavanje dogovorenih pravila za primjereno i propisno čuvanje i arhiviranje psihodijagnostičkih instrumenata;
9. Obzirom na specifičnu situaciju rada psihologa u medicini rada, a uslijed provedene privatizacije u zdravstvu, utvrditi postojeće zakonski dozvoljene oblike rada u tom području i omogućiti kontrolu njihove primjene u okviru suradnje Hrvatske psihološke komore s: Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatskim zavodom za zaštitu zdravlja i sigurnost na rada (HZZZSR), Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje (HZZO) i drugim nadležnim državnim tijelima i javnim ustanovama.

II. POSLOVI PSIHOLOGA U PODRUČJU MEDICINE RADA

Članak 2.

Poslovi psihologa u području medicine rada provode se:

- sukladno odredbama pravilnika koji reguliraju sadržaj i kriterije pregleda za pojedine ocjene sposobnosti u medicini rada;
- prema indikacijama medicinske eksploracije pri prethodnom, periodičnom, kontrolnom ili izvanrednog pregleda kandidata od strane specijaliste medicine rada ili medicinskog vještaka.

1. Psihologijska obrada u sklopu prethodnih, periodičnih, kontrolnih ili izvanrednih pregleda radnika na poslovima s posebnim uvjetima prema važećem Pravilniku o poslovima s posebnim uvjetima rada:

- rukovanje i upravljanje strojevima i uređajima na mehanizirani pogon na kojima se ne može primijeniti zaštita od mehaničkih opasnosti;
- upravljanje i rukovanje samohodnim strojevima na mehanizirani pogon;
- rukovanje uređajima na postrojenju za dobivanje i preradu sirove nafte i plina;
- rukovanje kotlovskim postrojenjima, kompresorskim stanicama i drugim energetske postrojenjima, stanicama i posudama s komprimiranim plinovima;
- upravljanje dizalicama na mehanizirani pogon;
- poslovi signalista;
- rukovanje uređajima na postrojenjima za uskladištenje i preradu lakozapaljivih i eksplozivnih tekućina i plinova;
- ronilački poslovi;
- rukovanje uređajima za opskrbu zrakom radnika u rudnicima, u kesonima i ronilaca;
- montaža, održavanje i ispitivanje električnih instalacija, uređaja i postrojenja napona većeg od 250V i napona 220V s posebnim zahtjevima;
- izrada i rukovanje eksplozivom;
- punjenje i paljenje mina;
- poslovi vatrogasca;
- čuvanje ljudi i imovine vatrenim oružjem;
- poslovi pri kojima je radnik izložen ionizacijskom zračenju;
- poslovi pri kojima je radnik izložen neionizacijskom zračenju.

2. Pregledi zaštitara, privatnih detektiva i čuvara;

3. Pregledi kandidata za držanje i nošenje oružja;

4. Pregledi vozača i kandidata za vozače;

5. Pregledi pomoraca i brodara;

6. Pregledi zrakoplovnog osoblja;

7. Pregledi pirotehničara;

8. Pregledi djelatnika MUP-a, Carine, Pravosuđa;

9. Pregledi pripadnika MORH-a za pojedina zanimanja;

10. Pregledi specijalizanata;

11. Pregledi kandidata za upis u različite programe školovanja i obučavanja za specifična zvanja i zanimanja;

12. Profesionalna selekcija;

13. Psiholgijske obrade za utvrđivanje preostale radne sposobnosti za potrebe liječničkog povjerenstva ili ovlaštenog vještaka HZMO-a za procjenu radne sposobnosti prema Uredbi o opsegu i sadržaju medicinske dokumentacije (NN 94/99).

Osim navedenih poslova psiholog u medicine rada mora imati znanja i iz područja procjene opasnosti i analize radnih mjesta.

III. OSIGURANJE I PRIDRŽAVANJE UVJETA ZA PSIHOLGIJSKE OBRADNE PRAVILNIKA O PSIHODIJAGNOSTIČKIM SREDSTVIMA I STANDARDIMA PSIHOLGIJSKOG TESTIRANJA

Članak 3.

Psiholozi u medicini rada, kao i u oni u drugim područjima djelovanja, dužni su poštivati standarde psihologijskog testiranja i ostale odredbe koje proizlaze iz Pravilnika o psihodijagnostičkim sredstvima i Standarda psihologijskog testiranja. U psihologijskim obradama obavezno je koristiti isključivo originalna psihodijagnostička sredstva nabavljena od ovlaštenih izdavača.

IV. UVJETI RADA PSIHologa U MEDICINI RADA

Članak 4.

U svom radu psiholozi moraju zadovoljavati sve uvjete koje je Hrvatska psihološka komora propisala u "Pravilima o prostoru i opremi za obavljanje psihološke djelatnosti kod poslodavca". Obavezno je posjedovanje Osnovne dopusnice i Posebne dopusnice za obavljanje psihološke djelatnosti u području medicine rada te pridržavanje cjenika Hrvatske psihološke komore.

V. POŠTIVANJE I REDOVNO PRAĆENJE EVENTUALNIH PROMJENA SVIH PRAVILNIKA I UREDBI KOJI REGULIRAJU SADRŽAJ I KRITERIJE PREGLEDA ZA POJEDINE OCJENE SPOSOBNOSTI

Članak 5.

Svaki psiholog koji obavlja poslove u medicini rada mora poznavati pravilnike i uredbe koji reguliraju sadržaj i kriterije pregleda za pojedine ocjene sposobnosti. Nepoštivanje odredbi ovih pravilnika osim profesionalne i etičke odgovornosti psihologa povlači i pravnu odgovornost.

1. *Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada - NN 05/84;*
2. *Pravilnik o utvrđivanju uvjeta zdravstvene sposobnosti članova posade pomorskih brodova i brodova unutarnje plovidbe - NN 111/02;*
3. *Pravilnik o zdravstvenim uvjetima za rad s izvorima ionizirajućih zračenja te mjerilima, sadržaju, načinu, i rokovima čuvanja podataka o zdravstvenim pregledima osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja - NN 01/05;*
4. *Pravilnik o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja i uvjetima kojima mora udovoljavati zdravstvena ustanova koja obavlja liječnički pregled zrakoplovnog osoblja - NN 47/01, NN 98/04, NN 31/10;*
5. *Pravilnik o utvrđivanja opće zdravstvene i posebne sposobnosti zaštitara i privatnog detektiva - NN 5/97;*
6. *Pravilnik o načinu utvrđivanja opće i posebne zdravstvene sposobnosti čuvara i zaštitara u privatnoj zaštiti - NN 38/04, 106/04;*
7. *Pravilnik o zdravstvenim pregledima za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za držanje ili držanje i nošenje oružja - NN 79/92;*
8. *Pravilnik o zdravstvenim pregledima vozača i kandidata za vozače - NN 01/11;*
9. *Pravilnik o mjerilima za prijam specijalizanata - NN 133/2007;*
10. *Pravilnik o mjerilima i načinu utvrđivanja duševne, tjelesne i zdravstvene sposobnosti pirotehničara - NN 26/96;*
11. *Pravilnik o mjerilima i načinu utvrđivanja posebne duševne i tjelesne sposobnosti policijskih službenika MUP-a - NN 54/06, 34/07, 4/09;*
12. *Pravilnik o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti za vojnu službu - NN 127/10;*
13. *Pravilnik o posebnoj zdravstvenoj sposobnosti državnih službenika na poslovima osiguranja u kaznionicama i zatvorima uprave za zatvorski sustav - NN 20/04;*
14. *Odluka o standardima i normativima prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti s osnovama za sklapanje ugovora - NN 1/2011;*
15. *Uredba o opsegu i sadržaju medicinske dokumentacije - (NN 94/99).*

VI. UJEDNAČAVANJE KRITERIJA OCJENJIVANJA PSIHIČKE SPOSOBNOSTI KANDIDATA U PODRUČJU MEDICINE RADA

Članak 6.

Stručni razred psihologa u medicini rada uključivat će se u sve postupke donošenja ili izmjena pravilnika, odluka, uredbi i drugih podzakonskih propisa koji reguliraju područje medicine rada. Poticat će i pokretati postupke izmjena i dopuna pravilnika u svrhu određivanja psiholoških kriterija u pravilnicima u kojima oni nisu navedeni. U suradnji sa Sekcijom za medicinu rada Hrvatskog psihološkog društva kroz oblike trajnog stručnog usavršavanja osigurat će psiholozima koji rade u području medicine rada upoznavanje, praćenje i tumačenje važećih odredbi te time doprinosti ujednačavanju kriterija ocjenjivanja psihičke sposobnosti kandidata u području medicine rada.

VII. NALAZI I MIŠLJENJA

Članak 7.

Ovisno o vrsti i svrsi pregleda psiholog u medicini rada izdaje različite oblike nalaza i mišljenja.

Nalaz i mišljenje o sposobnosti za vozača i kandidata za vozača, zaštitara i kandidata za držanje i nošenje oružja psiholog upisuje u propisane Zdravstvene kartone koje s kandidatima dostavlja specijalist medicine rada. Prema važećem Pravilniku o zdravstvenim pregledima vozača i kandidata za vozače psiholog osim upisivanja rezultata i ocjene sposobnosti u karton, izdaje i stavlja u karton i posebno Mišljenje o psihičkoj sposobnosti vozača koje se nalazi u Prilogu 1.

Ocjenu o psihičkoj sposobnosti radnika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada prilikom prethodnih, periodičkih ili izvanrednih pregleda kao i za školovanje za određena zanimanja psiholog daje u obliku pisanog mišljenja, a primjer obrasca Mišljenja o sposobnosti za rad nalazi se u Prilogu 2.

Zbog što boljeg kontinuiranog praćenja radnika kroz periodičke preglede preporučuje se, prilikom svakog periodičkog pregleda, ispunjavanje Kartona o psihologijskim ispitivanjima koji ostaje u bazi podataka kod psihologa (Prilog 3).

Psiholog u medicini rada provodi i proširene i složene psihologijske obrade u svrhu utvrđivanja preostale radne sposobnosti radnika za potrebe liječničkog povjerenstva ili ovlaštenog vještaka HZMO-a, a oblik i sadržaj svojeg nalaza i mišljenja tada mora prilagoditi zahtjevima obrade zbog kojih je ona tražena.

VIII. JEDINSTVENI IZGLED I SADRŽAJ PROTOKOLA ZA EVIDENTIRANJE KLIJENATA KOJI SU PRISTUPILI PSIHOLGIJSKOJ OBRADI

Članak 9.

Zbog potpunog i ujednačenog evidentiranja podataka obrađenih klijenata protokol minimalno treba sadržavati sljedeće:

R. broj	Ime prezime	Datum rođenja	Adresa	Svrha	Rezultati	Ocjena

IX. ČUVANJE I ARHIVIRANJE PSIHODIJAGNOSTIČKIH INSTRUMENATA

Članak 10.

Čuvanje i arhiviranje psihodijagnostičkih instrumenata mora se provoditi sukladno odredbama važećih propisa Hrvatske psihološke komore.

X. ZAKONIMA I DRUGOM PODZAKONSKIM PROPISIMA REGULIRANI OBLICI RADA PSIHologa U PODRUČJU MEDICINE RADA

Članak 11.

Psihologijske obrade u poslovima vezanim za medicinu rada mogu obavljati psiholozi koji:

- imaju Osnovnu dopusnicu i Posebnu dopusnicu za obavljanje psihološke djelatnosti u području medicine rada,
- imaju sklopljen Ugovor o radu (zaposleni psiholozi) ili Ugovor o poslovnoj suradnji (psiholozi u privatnoj psihološkoj praksi) sa zdravstvenim ustanovama koje ima registriranu djelatnost medicine rada,
- iznimno i isključivo u slučajevima kada su zadovoljeni zakonski uvjeti sukladno odredbama Zakona o radu i Zakona o obveznim odnosima moguć je i rad temeljem Ugovora o djelu uz pridržavanje cjenika Hrvatske psihološke komore.

U nadležnosti Hrvatske psihološke komore je kontrola poštivanja donesenih standarda kao i ostalih važećih akata vezanih za psihološku djelatnost. U provođenju nadzora Hrvatska psihološka komora će surađivati s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatskim zavodom za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu

(HZZZSR), Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje (HZZO) i drugim nadležnim državnim tijelima i javnim ustanovama.

Članak 12.

Ovi Standardi objavljuju se na WEB stranici Komore i stupaju na snagu osmog dana od objavljivanja.

KLASA: 011-02/11-02/02

URBROJ: 251-375/01-02-11-2

Zagreb, 25. studenog 2011. godine

**PREDSJEDNIK
HRVATSKE PSIHOLOŠKE KOMORE**

Hrvoje Gligora

NAZIV USTANOVE
ILI PRIVATNE PSIHOLOŠKE PRAKSE

BROJ POSEBNE DOPUSNICE:

BROJ PROTOKOLA:

DATUM:

**MIŠLJENJE
O PSIHIČKOJ SPOSOBNOSTI VOZAČA
I KANDIDATA ZA VOZAČE**

Psihologijskim pregledom je utvrđeno da je:

Prezime	Ime	Datum rođenja	OIB
---------	-----	---------------	-----

1. SPOSOBAN
2. SPOSOBAN S VREMENSKIM OGRANIČENJEM na _____ godina
3. PRIVREMENO NESPOSOBAN na _____ godina po čl. _____
4. NESPOSOBAN po čl. _____

VRSTA PREGLEDA:

A) Prva skupina: vozači vozila kategorije A, A1, A2, AM, B, BE, F, G

1. Prije početka osposobljavanja za vozače _____ kategorije
2. Redovni nadzorni pregled vozača _____ kategorije
3. Izvanredni nadzorni pregled vozača _____ kategorije

B) Druga skupina: vozači vozila kategorije B koji koriste vozačke dozvole u službene svrhe, te vozači vozila kategorije C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E, H

1. Prije početka osposobljavanja za vozače _____ kategorije
2. Redovni nadzorni pregled vozača _____ kategorije
3. Izvanredni nadzorni pregled vozača _____ kategorije

Prema Pravilniku o zdravstvenim pregledima vozača i kandidata za vozače (NN 1/2011) i Pravilniku o izmjenama i dopunama pravilnika o zdravstvenim pregledima vozača i kandidata za vozače (NN 110/2012 i 19/2015).

Psiholog:

MP

NAZIV PRIVATNE PSIHOLOŠKE PRAKSE
ILI USTANOVE

BROJ POSEBNE DOPUSNICE:

BROJ PROTOKOLA:

DATUM:

MIŠLJENJE
O PSIHIČKIM SPOSOBNOSTIMA RADNIKA
ZA OBAVLJANJE POSLOVA S POSEBNIMA UVJETIMA RADA

Psihologijskim pregledom je utvrđeno da _____
(IME I PREZIME)

_____ IMA - NEMA psihičku sposobnost za obavljanje poslova s
(DATUM ROĐENJA)

posebnim uvjetima rada _____
(OPIS POSLOVA)

u organizaciji - poduzeću _____ .
(ORGANIZACIJA - PODUZEĆE)

Poslovi su prema Pravilniku o poslovima s posebnim uvjetima rada

iz članka _____ točke _____ .

Napomena : _____

_____ .

POTPIS:

MP

ZDRAVSTVENA USTANOVA
ILI
PRIVATNA PSIHOLOŠKA PRAKSA

RADNA ORGANIZACIJA:

Datum: I

II

KARTON O PSIHOLOGIJSKIM ISPITIVANJIMA

Prezime	Ime	JMBG/OIB
Datum rođenja	Adresa stanovanja	
Poslovi- radno mjesto:		
Stručna sprema:		Zanimanje:
Ukupni radni staž:		Stož na poslovima-radnom mjestu
Poslove koje je obavljao u toku radnog vijeka		
Ozljede u toku radnog vijeka		Ozljede izvan rada u toku radnog vijeka
Zadovoljstvo poslom		
Sigurnost u radu	Odnos u grupi	Uvjeti rada
Obitelj i ostali uvjeti		
Bračno stanje	Broj djece	Stambene prilike
Tegobe:		

PRILOG 3. str. 2/2

ZAHTJEVI	oznaka	Datum pregleda:	Datum pregleda:	Datum pregleda:
		Naziv testa Rezultat	Naziv testa Rezultat	Naziv testa Rezultat
Radno mjesto za koje se ocjenjuje sposobnost				
Vrsta pregleda - prethodni periodični (redovni, izvan.)				
Sposobnost šake i ruke				
Senzomotorna koordinacija				
Opća intel. razvijenost				
Perceptivna sposobnost				
Spacijalna sposobnost				
Koncentracija				
Emocionalna prilagodljivost				
Emocionalna stabilnost				
Anksioznost				
Agresivnost				
Interview				
Dodatne obrade				
Ocjena				